

Sygn. akt I C 333/13

WYROK W IMIENIU RZECZYPOSPOLITEJ POLSKIEJ

Dnia 23 maja 2013 r.

Sąd Rejonowy w Zgorzelcu Wydział I Cywilny

w składzie:

Przewodniczący: SSR Krzysztof Skowron

Protokolant: Ewelina Urbańska

po rozpoznaniu w dniu 23 maja 2013 r.

w Z.

sprawy z powództwa M. K.

przeciwko Powiatowi (...)

o zapłatę

1. zasądza od pozwanego Powiatu (...) na rzecz powoda, M. K., kwotę 425 zł (czterysta dwadzieścia pięć złotych) wraz z ustawowymi odsetkami od dnia 18 września 2012 r. do dnia zapłaty,
2. zasądza od pozwanego na rzecz powoda kwotę 107 zł tytułem zwrotu kosztów procesu, w tym kwotę 60 zł tytułem zwrotu kosztów zastępstwa procesowego.

Sygn. akt I C 333/13

UZASADNIENIE

Powód, M. K., wniósł o zasądzenie na swoją rzecz od pozwanego Powiatu (...) kwoty 425 zł wraz z ustawowymi odsetkami (od dnia 18 września 2012 r. do dnia zapłaty) i kosztami procesu. W uzasadnieniu żądania wyjaśnił, że za wydaną mu w sierpniu 2004 r. kartę pojazdu - sprowadzonego przez niego z obszaru Unii Europejskiej - uiścił opłatę w kwocie 500 zł. Podniósł, że przepis § 1 ust. 1 rozporządzenia Ministra Infrastruktury z dnia 28 lipca 2003 r. w sprawie wysokości opłat za kartę pojazdu, na podstawie którego została ona od niego pobrana, był sprzeczny z prawem wspólnotowym. Wskazał, że opłata za wydanie karty pojazdu powinna była wynosić 75 zł (w takiej bowiem wysokości została określona w kolejnym rozporządzeniu regulującym tę materię [Ministra Transportu i Budownictwa z dnia 28 marca 2006 r. w sprawie wysokości opłat za kartę pojazdu] i tyle też wynosiła opłata za wydanie wtórnika karty zgodnie z rozporządzeniem Ministra Infrastruktury z dnia 28 lipca 2003 r. w sprawie wysokości opłat za kartę pojazdu). Zaznaczył, że opłata w części przenoszącej 75 zł była świadczeniem nienależnym. Podał, że pozwany – pomimo skierowanego do niego wezwania do zapłaty – nie wypłacił mu dochodzonej kwoty.

Pozwany Powiat (...) wniósł o oddalenie powództwa i zasądzenie na swoją rzecz od powoda kosztów procesu. Zarzucił, że zgodnie z art. 80 ustawy z dnia 29 sierpnia 1997 r. Ordynacja podatkowa roszczenie powoda uległo przedawnieniu. Dodatkowo podniósł, że powód nie udowodnił, że uiścił opłatę za wydanie karty pojazdu.

Sąd ustalił następujący stan faktyczny:

W dniu 16 sierpnia 2004 r. został zarejestrowany w Polsce samochód A. (...), nr rej. (...). Samochód ten był wcześniej (w 1996 r.) zarejestrowany za granicą. W związku z jego pierwszą rejestracją w Polsce Starosta (...) wydał jego właścicielowi – M. K. kartę pojazdu. W dniu 10 września 2012 r. M. K. wezwał Powiat (...) do zwrotu, w terminie 7 dni, kwoty 425 zł, stanowiącej nienależną część opłaty za wydanie karty pojazdu.

(dowód:

- karta pojazdu nr (...) [k 7];
- wezwanie do zapłaty z dnia 4 września 2012 r. wraz z potwierdzeniem odbioru [k 8-9])

Sąd zważył, co następuje:

Kartę pojazdu dla pojazdu samochodowego – o ile nie jest to nowy samochód wprowadzony do obrotu handlowego na terytorium Rzeczypospolitej Polskiej przez jego producenta lub importera - wydaje, za opłatą i po uiszczeniu opłaty ewidencyjnej, starosta właściwy ze względu na miejsce zamieszkania (siedzibę) właściciela auta, przy pierwszej rejestracji pojazdu na terytorium Rzeczypospolitej Polskiej (art. 77 ust. 3 ustawy z dnia 20 czerwca 1997 r. Prawo o ruchu drogowym w zw. z art. 73 ust. 1 tej ustawy).

Wydanie karty pojazdu jest konsekwencją zarejestrowania samochodu; decyzja w tym przedmiocie jest z kolei uzależniona od wcześniejszego uiszczenia wymaganych opłat; jeżeli nie zostaną one wniesione, podanie o zarejestrowanie pojazdu – zgodnie z art. 261 § 2 k.p.a. - podlega zwrotowi (por. uchwałę NSA w Warszawie z dnia 4 lutego 2008 r., I OPS 3/07). Z faktu wydania karty pojazdu można zatem wyprowadzić domniemanie faktyczne (art. 231 k.p.c.), że właściciel auta uiszczył żadaną za jej wydanie opłatę.

Stosownie do § 1 ust. 1 rozporządzenia Ministra Infrastruktury z dnia 28 lipca 2003 r. w sprawie wysokości opłat za kartę pojazdu, za wydanie karty pojazdu przy pierwszej rejestracji pojazdu na terytorium Rzeczypospolitej Polskiej pobierana była opłata w wysokości 500 zł.

Samochód powoda został po raz pierwszy zarejestrowany w Polsce w dniu 16 sierpnia 2004 r. (w czasie obowiązywania rozporządzenia Ministra Infrastruktury z dnia 28 lipca 2003 r. w sprawie wysokości opłat za kartę pojazdu). Nie był to samochód nowy, który zostałby sprowadzony do Polski przez jego producenta lub importera; został zarejestrowany przez Starostę (...), który też wydał powodowi kartę pojazdu. Przed jej otrzymaniem powód musiał zatem uiszczyć opłatę w kwocie 500 zł za jej wydanie; opłata ta została wniesiona na rzecz Powiatu (...) (stosownie do art. 5 ust. 1 ustawy z dnia 13 listopada 2003 r. o dochodach jednostek samorządu terytorialnego stanowiła bowiem jego dochód [por. wyrok TK z dnia 17 stycznia 2006 r., sygn. akt U 6/04, wyrok WSA w Warszawie z dnia 17 lutego 2006 r., sygn. akt III SA/Wa 2972/05 i wyrok SN z dnia 15 czerwca 2007 r., sygn. akt II CNP 37/07]).

Powód wprawdzie nie wykazał, że samochód A. (...), nr rej. (...), został przez niego sprowadzony z obszaru Unii Europejskiej, nie miało to jednak znaczenia o tyle, że § 1 ust. 1 rozporządzenia Ministra Infrastruktury z dnia 28 lipca 2003 r. w sprawie wysokości opłat za kartę pojazdu oprócz tego, że pozostawał w sprzeczności z art. 90 traktatu ustanawiającego Wspólnotę Europejską (por. postanowienie TS z dnia 10 grudnia 2007 r., sygn. akt C-134/07), był także niezgodny z art. 77 ust. 4 pkt 2 i ust. 5 ustawy z dnia 20 czerwca 1997 r. Prawo o ruchu drogowym oraz z art. 92 ust. 1 i art. 217 Konstytucji Rzeczypospolitej Polskiej (wyrok TK z dnia 17 stycznia 2006 r., sygn. akt U 6/04). Wysokość opłaty za wydanie karty pojazdu ustalona w § 1 ust. 1 rozporządzenia Ministra Infrastruktury z dnia 28 lipca 2003 r. w sprawie wysokości opłat za kartę pojazdu uwzględniała - oprócz rzeczywistego znaczenia karty dla rejestracji pojazdu oraz kosztów związanych z jej drukiem i dystrybucją (czyli elementów wymienionych w art. 77 ust. 5 ustawy z dnia 20 czerwca 1997 r. Prawo o ruchu drogowym) - również inne koszty administracji publicznej, nie przewidziane w ustawowym upoważnieniu jako składniki tej opłaty. W efekcie jej wysokość została określona z przekroczeniem delegacji ustawowej; w części wynikającej z jej podwyższenia opłata ta w istocie stanowiła nową daninę publiczną (których wprowadzanie zarezerwowane jest dla aktów prawnych o randze ustawy).

Pomimo odroczenia przez Trybunał Konstytucyjny utraty mocy obowiązującej § 1 ust. 1 rozporządzenia Ministra Infrastruktury z dnia 28 lipca 2003 r. w sprawie wysokości opłat za kartę pojazdu (do dnia 1 maja 2006 r.), przepis ten był sprzeczny z ustawą i niekonstytucyjny od samego początku jego obowiązywania (por. wyrok NSA w Warszawie z dnia 17 września 2008 r., sygn. akt I OSK 1340/07).

Zgodnie z art. 178 ust. 1 Konstytucji Rzeczypospolitej Polskiej dnia 2 kwietnia 1997 r., sędziowie w sprawowaniu swojego urzędu są niezawisli i podlegają tylko Konstytucji oraz ustawom. W konkretnej sprawie sąd może pominąć niekonstytucyjny przepis wydając rozstrzygnięcie wyłącznie w oparciu o przepisy Konstytucji i ustawy – również w sytuacji odroczenia utraty jego mocy obowiązującej (por. wyrok SN z dnia 7 marca 2003 r., sygn. akt III RN 33/02, wyrok NSA z dnia 16 stycznia 2006 r., sygn. akt I OPS 4/05, wyrok NSA w Warszawie z dnia 23 lutego 2006 r., sygn. akt II OSK 1403/05 oraz wyrok SO w Jeleniej Górze z dnia 18 lutego 2010 r., sygn. akt II Ca 59/10).

Powód dochodził swoich roszczeń w oparciu o przepisy o nienależnym świadczeniu (art. 410 k.c.); tym samym w sprawie dopuszczalna była droga sądowa (por. uchwałę SN z dnia 16 maja 2007 r., sygn. akt III CZP 35/07 i uchwałę SN z dnia 6 czerwca 2012 r., III CZP 24/12).

Roszczenie o zwrot nienależnego świadczenia – o ile nie jest związane z prowadzeniem działalności gospodarczej – przedawnia się w okresie dziesięcioletnim (art. 118 k.c.). W przypadku świadczenia, którego podstawa prawna odpadła po jego wykonaniu, roszczenie takie staje się wymagalne z dniem jej odpadnięcia (por. wyrok SN z dnia 8 grudnia 2006 r., sygn. akt V CSK 229/06). W sprawie roszczenie powoda stało się wymagalne w dniu 2 maja 2006 r. i nie uległo przedawnieniu.

Podlegające zwrotowi opłaty za wydanie karty pojazdu, które zostały nienależnie pobrane przed dniem 1 stycznia 2010 r. (tj. dniem, w którym – z wyjątkami – weszła w życie ustawa z dnia 27 sierpnia 2009 r. o finansach publicznych) nie są nadpłatami w rozumieniu ustawy z dnia 29 sierpnia 1997 r. Ordynacja podatkowa, lecz świadczeniami pieniężnymi pobranymi bez podstawy prawnej (por. uchwałę SN z dnia 6 czerwca 2012 r., III CZP 24/12). W efekcie nie stosuje się do nich – przez odesłanie z art. 67 ustawy z dnia 27 sierpnia 2009 r. o finansach publicznych w zw. z jej art. 60 pkt 7 - przepisów regulujących kwestie zwrotu nadpłaty należności publicznoprawnej (w szczególności art. 80 § 1 ustawy z dnia 29 sierpnia 1997 r. Ordynacja podatkowa, przewidującego wygaśnięcie prawa do zwrotu nadpłaty).

Uiszczona przez powoda, w części przewyższającej kwotę 75 zł, opłata za wydanie karty pojazdu była świadczeniem nienależnym (podstawa tego świadczenia – po jego wykonaniu – odpadła) i pozwany – jako wzbogacony na skutek jej pobrania - był zobowiązany do jej zwrotu (art. 410 k.c. w zw. z art. 405 k.c.). W sprawie, przy rozstrzyganiu, Sąd pominął – jako niekonstytucyjny – przepis § 1 ust. 1 rozporządzenia Ministra Infrastruktury z dnia 28 lipca 2003 r. w sprawie wysokości opłat za kartę pojazdu, wprowadzający opłatę w kwocie 500 zł. Przyjął przy tym, że należna za wydanie karty pojazdu opłata zamykała się kwotą 75 zł (przewidziana w tym rozporządzeniu wysokość opłaty za wydanie wtórnika karty pojazdu oraz w kolejnym rozporządzeniu [Ministra Transportu i Budownictwa z dnia 28 marca 2006 r. w sprawie wysokości opłat za kartę pojazdu] wysokość opłaty za wydanie karty pojazdu przy jego pierwszej rejestracji na terytorium Rzeczypospolitej Polskiej). Należność powoda stanowiła różnicę pomiędzy opłatą pobraną (500 zł) a rzeczywiście przypadającą pozwanemu (75 zł) i wynosiła 425 zł.

Obowiązek zwrotu nienależnego świadczenia ma charakter bezterminowy (por. wyrok SN z dnia 28 kwietnia 2004 r., sygn. akt V CK 461/03). Zwrot powinien nastąpić po wezwaniu dłużnika (art. 455 k.c.). W sprawie oznaczony w wezwaniu skierowanym do pozwanego termin spełnienia świadczenia wypadał w dniu 17 września 2012 r. Wobec jego bezskutecznego upływu, powodowi - od dnia 18 września 2012 r. - należały się odsetki ustawowe od kwoty 425 zł (art. 481 § 1 i 2 k.c.).

O kosztach procesu Sąd rozstrzygnął na podstawie art. 98 k.p.c. w zw. z art. 99 k.p.c. – zasądzając je od pozwanego. Koszty zastępstwa procesowego zostały ustalone na podstawie § 2 w zw. z § 6 pkt 1 rozporządzenia Ministra Sprawiedliwości z dnia 28 września 2002 r. w sprawie opłat za czynności radców prawnych oraz ponoszenia przez Skarb Państwa kosztów pomocy prawnej udzielonej przez radcę prawnego.